

บวรวรรณ, สิริลักษณ์, กรรณิการ์ และนายแพทย์ฐิติพงษ์

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 6 ระหว่างวันที่ 3 - 9 กุมภาพันธ์ 2556 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H3) จังหวัดอุบลราชธานี พบผู้ป่วยรวม 52 ราย จากนักเรียนที่เข้าค่ายลูกเสือและเนตรนารี 215 ราย (อัตราป่วยร้อยละ 24.2) ที่โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง โดยเข้าค่ายในระหว่างวันที่ 26 - 27 มกราคม 2556 หลังจากนั้น ในวันที่ 28 - 30 มกราคม 2556 พบนักเรียนที่เข้าค่ายหลายรายทยอยป่วยด้วยอาการไข้หวัด และนักเรียนจำนวนหนึ่งขาดเรียน และนักเรียนจำนวนหนึ่งไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ทีมแพทย์และพยาบาลได้ไปให้ตรวจรักษาผู้ป่วยที่ศูนย์แพทย์ชุมชน ขยางกูร ในวันที่ 30 มกราคม 2556 พบเด็กนักเรียนมารับการรักษา 36 ราย นักเรียนที่ไม่มารับรักษา 12 ราย และมีนักเรียนที่ไปรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ 4 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง 1 : 1.25 อายุ 13 - 16 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปี 1 - 5 อาการที่พบคือ ส่วนใหญ่มีไข้ ไอ เจ็บคอ บางรายมีน้ำมูกร่วมด้วย และบางรายมีไข้และปวดเมื่อยตามตัว โดยผู้ป่วยทุกรายเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ผู้ป่วยรายแรกเป็นครู เพศหญิง อายุ 25 ปี เริ่มมีอาการไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ 7 วันก่อนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในค่าย ได้ซื้อยามารับประทานอาการทุเลาลง แต่ยังคงมีน้ำมูกและไอเล็กน้อย ในระหว่างที่อยู่ในค่าย ผู้ป่วยรายที่สอง เป็นเด็กชาย อายุ 14 ปี มีอาการไอ มีน้ำมูกมา 3 วัน ก่อนจะเข้าค่าย ยังไม่หายดี ผู้ป่วยทั้งสองรายไม่ได้สวมหน้ากากอนามัยในระหว่างอยู่ในค่าย โรงเรียนได้จัดให้นักเรียนกางเต็นท์นอนพักแรมเป็นเวลา 2 วัน ที่ห้องโถงอาคารเอนกประสงค์ เต็นท์ละประมาณ 8 - 10 คน อยู่กันค่อนข้างแออัด มีกิจกรรมใกล้ชิดร่วมกัน เช่น รับประทานอาหารร่วมกันโดยไม่ใช้ช้อนกลาง โดยแม่ครัวทำอาหารให้รับประทานครบ 3 มื้อ นักเรียนบางคนใช้แก้วน้ำดื่มร่วมกันเนื่องจากจำนวนแก้วไม่เพียงพอ และมีการเล่นลูกกลิ้งกัน

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมพบว่า ห้องน้ำที่อาคารที่พักมี 2 ห้อง แยกเพศชายหญิง น้ำไหลเพียงพอ ไม่มีสบู่สำหรับล้างมือ ไม่มีที่ล้างมือ ไม่มีหน้าต่าง มีประตูเข้าออกเพียง 2 ทาง สภาพ

อากาศในห้องโถงค่อนข้างร้อนอบอ้าว ไม่ถ่ายเท ในห้องโถงอาคารค่อนข้างสกปรก มีหยากไย่ตามผนัง หลังคา พื้นห้องมีฝุ่นค่อนข้างมาก เจ้าหน้าที่เก็บตัวอย่างจากคอ 6 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ อุบลราชธานี ผลการตรวจพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H3 จำนวน 4 ตัวอย่าง และไม่พบเชื้อก่อโรค 2 ตัวอย่าง โรงเรียนได้รณรงค์ทำความสะอาดอาคารสถานที่และห้องเรียน เจ้าหน้าที่ได้แจกหน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์เจลแก่โรงเรียน ได้แนะนำครูประจำชั้นและครูอนามัยโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียนที่มีอาการป่วยและหากพบผู้ป่วยขอให้หยุดเรียน และแนะนำให้ไปรับการรักษา แนะนำให้ผู้ป่วยสวมหน้ากากอนามัย ให้สูดศึกษาแก่ครูและนักเรียนเน้นการดูแลสุขอนามัย การใช้ช้อนกลาง และการล้างมือให้สะอาด และขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหากมีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายอีกเพื่อเตรียมรับมือโรคระบาด จากการเฝ้าระวังโรคต่อเนื่อง ปัจจุบันยังไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม

2. อาหารเป็นพิษ จังหวัดร้อยเอ็ด พบผู้ป่วยรวม 33 ราย จากผู้ที่มาร่วมงานเลี้ยงมงคลสมรสประมาณ 200 ราย (อัตราป่วยร้อยละ 16.5) ที่บ้านโคกชาติ ตำบลเมืองหงส์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน ในวันที่ 20 มกราคม 2556 ผู้ป่วยเป็นเพศชาย 11 ราย เพศหญิง 22 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อหญิง 1 : 2 อายุ 4 - 81 ปี อายุเฉลี่ย 45 ปี กลุ่มผู้ป่วยส่วนใหญ่อายุ 45-54 ปี ร้อยละ 27.27 รองลงมา คือ 55 - 64 ปี ร้อยละ 24.24 อายุ 15 -24 ปี และอายุ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.15 รายแรกเริ่มป่วยในวันที่ 20 มกราคม 2556 เวลาประมาณ 15.30 น. ช่วงเวลาที่มีอาการป่วยมากที่สุดคือ วันที่ 20 มกราคม 2556 ระหว่างเวลา 20.00 - 24.00 น. อาการที่พบ คือ ถ่ายเป็นน้ำ ร้อยละ 100 ปวดท้อง ร้อยละ 87.87 อาเจียน ร้อยละ 54.54 คลื่นไส้ ร้อยละ 27.27 และมีไข้ ร้อยละ 6.06 ประวัติการรับประทานอาหาร พบว่าในงานมีการเลี้ยงโต๊ะจีน 25 โต๊ะ มีรายการอาหาร 8 รายการ ทีมสอบสวนโรคสัมภาษณ์ผู้มาร่วมงานได้ 66 ราย พบว่ามีผู้รับประทานข้าวผัดปู ร้อยละ 90.90

ออเดิร์ฟทะเลหนึ่งและยำวุ้นเส้นแก้วทะเล ร้อยละ 81.81 กระเพาะปลา น้ำแดงและแป๊ะก๊วยข้าวเหนียวเผือก ร้อยละ 84.84 เป็ดอบน้ำผึ้ง ร้อยละ 78.78 ผัดผงกะหรี่ทะเลรวม และปลาทับทิมหนึ่งมะนาว ร้อยละ 39.39 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าอาหารสงสัย คือ ข้าวผัดปู โดยเนื้ปูบรรจุเสร็จเป็นถุงมาจากห้างค้าส่งแห่งหนึ่งในตอนเย็น วันที่ 19 มกราคม 2556 และนำมาผัดใส่กับข้าวสวยที่บ้านเจ้าภาพ

จากการสำรวจสิ่งแวดล้อมร้านอาหารผู้ประกอบการโต๊ะจีน ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอศรีสมเด็จ พบว่าคอนข้างสะอาด มีโต๊ะสำหรับเตรียมและประกอบอาหาร สูงจากพื้นมากกว่า 60 เซนติเมตร การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาหารเป็นระเบียบ ใช้น้ำประปาจากหมู่บ้าน น้ำดื่มใช้น้ำประปาผ่านเครื่องกรองน้ำ กระบวนการประกอบอาหารพบว่ามีแม่ครัว 3 คน พนักงานเสิร์ฟอาหาร 5 คน ตอนเย็นวันที่ 19 มกราคม 2556 ได้ซื้อปลาหมึกสด กุ้งสด จากตลาดสดหนองแคน เนื้อหมูสด เนื้อปูแกะบรรจุถุง ซื้อมาจากห้างค้าส่งแห่งหนึ่ง นำมาเก็บไว้ในตู้เย็นและล้างน้ำแข็ง ปลาทับทิมซื้อในตอนเช้าวันที่ 20 มกราคม 2556 และได้นำอาหารที่ซื้อมาเตรียมและปรุงที่บ้านผู้ประกอบการ ยกเว้นข้าวผัดปู นำไปประกอบที่บ้านงาน ร้านเริ่มประกอบอาหารในเวลาประมาณ 05.00 น. เสร็จในเวลาประมาณ 08.30น. หลังจากนั้นจึงขนส่งอาหารโดยรถยนต์ไปที่บ้านงาน และเริ่มเสิร์ฟเวลาประมาณ 10.30 น. มีอาหาร 8 รายการ ได้แก่ ออเดิร์ฟทะเลหนึ่ง ยำวุ้นเส้นแก้วทะเล ปลาทับทิมหนึ่งมะนาว กระเพาะปลาน้ำแดง เป็ดอบน้ำผึ้ง ผัดผงกะหรี่ทะเลรวม และแป๊ะก๊วยข้าวเหนียวเผือก เจ้าหน้าที่ตรวจร่างกายแม่ครัวและพนักงานเสิร์ฟไม่พบบาดแผลที่มีมือและผิวหนัง และช่วง 2 สัปดาห์ก่อนไม่มีใครมีอาการอุจจาระร่วง

ทีม SRRT ได้เก็บตัวอย่างอุจจาระเพาะเชื้อรวม 20 ราย ผลการตรวจพบเชื้อ *Vibrio parahaemolyticus* 8 ราย ในจำนวนนี้พบเชื้อในแม่ครัวที่ 1 ราย ที่ไม่มีอาการ (เก็บตัวอย่างในแม่ครัว 3 ราย) และพนักงานเสิร์ฟ 1 ราย ซึ่งมีอาการ (เก็บตัวอย่างในพนักงานเสิร์ฟ 4 ราย) เก็บตัวอย่างสิ่งแวดล้อมร้านอาหาร ผู้ประกอบอาหาร 3 ตัวอย่าง ไม่พบเชื้อก่อโรค ไม่สามารถเก็บตัวอย่างอาหารได้ เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ประกอบการ โต๊ะจีน ทำลายเชื้อด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณทางระบายน้ำ ท้องน้ำ ผู้ประกอบการ และท้องน้ำผู้ป่วย ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป จากการติดตามสถานการณ์ ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มอีก

สถานการณ์ต่างประเทศ

โรคไข้หวัดนก ประเทศกัมพูชา วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2556 กระทรวงสาธารณสุขกัมพูชาร่วมกับองค์การอนามัยโลก รายงานพบผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก สายพันธุ์ H5N1 รายที่ 6 เป็นเด็กหญิงอายุ 5 ปี จากหมู่บ้าน Angk Krasang, Prey Lvea commune, Prey Kabass district, Takeo Province ผู้ป่วยเริ่มป่วยในวันที่ 25 มกราคม 2556 ด้วยอาการไข้ ไอ อาเจียน ไปรับการรักษาครั้งแรกที่คลินิกเอกชน อาการไม่ดีขึ้น ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล Kantha Bopha ในวันที่ 31 มกราคม 2556 ด้วยอาการไข้ ไอ หายใจลำบาก ผู้ป่วยเสียชีวิตในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556 ก่อนหน้านี้อันที่หมู่บ้านผู้ป่วยพบมีสัตว์ปีกเสียชีวิต ผู้ป่วยมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกก่อนป่วย ผู้ติดเชื้อไข้หวัดนกรายนี้นับเป็นรายที่ 27 ในประเทศกัมพูชา (18 ราย เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี) ผู้เสียชีวิต 24 ราย

